

מדינת ישראל

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il; דוא"ל: info@cbs.gov.il; פקס: 02-6521340

ירושלים, כ"ו בחשוון, תשפ"ב
1 בנובמבר, 2021
372/2021

האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל - לקט נתונים לרגל חג הסיגד 2021

The Ethiopian Population in Israel 2021

- בסוף שנת 2020 מנתה האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל 159.5 אלף תושבים. 88.5 אלף היו ילידי אתיופיה ו-71.0 אלף ילידי ישראל שאביהם נולד באתיופיה.¹
- בשנת 2020 הגיעו מאתיופיה לישראל 1,080 איש.
- כ-63% מהאוכלוסייה ממוצא אתיופי מתגוררת בשני מחוזות עיקריים: מחוז המרכז (כ-38%) ומחוז הדרום (כ-25%). בסוף שנת 2020, היישוב העירוני עם מספר התושבים ממוצא אתיופי הגבוה ביותר היה נתניה (כ-12 אלף איש), ואילו היישוב העירוני עם אחוז התושבים ממוצא אתיופי הגבוה ביותר מכלל אוכלוסיית היישוב, היה קריית מלאכי (15.8%).
- לידות חי – בשנת 2020 נולדו 4,036 תינוקות לנשים ממוצא אתיופי. באותה שנה, מספר הילדים הממוצע שאישה ממוצא אתיופי צפויה ללדת במהלך חייה היה 2.89 ילדים.
- בחינוך היסודי והעל-יסודי למדו בשנת הלימודים תש"ף (2019/20) 31,841 תלמידים ממוצא אתיופי שהם כ-2.3% מכלל התלמידים בחינוך העברי.
- שיעור הניגשים לבחינות הבגרות בקרב תלמידי כיתות יב יוצאי אתיופיה בשנת תש"ף (2019/20) היה 92%, לעומת 95.2% בקרב כלל החינוך העברי (ללא פיקוח חרדי).
- שיעור הזכאות לתעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות בקרב תלמידי יב יוצאי אתיופיה, נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות.
- מספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה במוסדות להשכלה גבוהה (לא כולל האוניברסיטה הפתוחה) נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות, מ-2,372 בתשע"ב (2011/12) ל-3,782 בתשפ"א (2020/21).
- בשנת 2019 למדו בקורסים להכשרות מקצועיות 1,489 תלמידים ממוצא אתיופי, שהם 2.7% מכלל הלומדים בהכשרות בשנה זו.

¹ בנוסף היו עוד 4,821 ילידי ישראל שאביהם אינו ממוצא אתיופי, אך אימם נולדה באתיופיה.

- בשנת תש"ף (2019/20) היו 2,249 **ספורטאים** פעילים ממוצא אתיופי שהם כ-1.7% מכלל אוכלוסיית הספורטאים הפעילים.
- בשנת 2020 היו **רשומים במשרד הרווחה והביטחון החברתי** כ-28 אלף ילידי אתיופיה, שיעור של כ-320 ל-1,000 נפש.
- **אנשים עם מוגבלות** – מתוך כלל **נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה** ממשרד הרווחה והביטחון החברתי, כ-2.6% היו ילידי אתיופיה ושיעורם כ-7 ל-1,000 נפש. יוצאי אתיופיה היו כ-1% מתוך **נכי צה"ל** שהוכרו לאחר שנת 1986 (לאחר "מבצע משה"), כ-2% מתוך כלל האנשים שהוכרו כאנשים על **הרצף האוטיסטי** וכ-2% מתוך כלל האנשים שהוכרו כאנשים עם **מוגבלות שכלית התפתחותית** (מש"ה).
- **אחוז יוצאי אתיופיה שעמדו לדין** היה 7.2% בקרב כלל תושבי ישראל היהודים והאחרים שעמדו לדין. אחוז יוצאי אתיופיה בקרב הקטינים שעמדו לדין היה גבוה באופן משמעותי מהאחוז בקרב המבוגרים (12.1% לעומת 6.7%, בהתאמה).

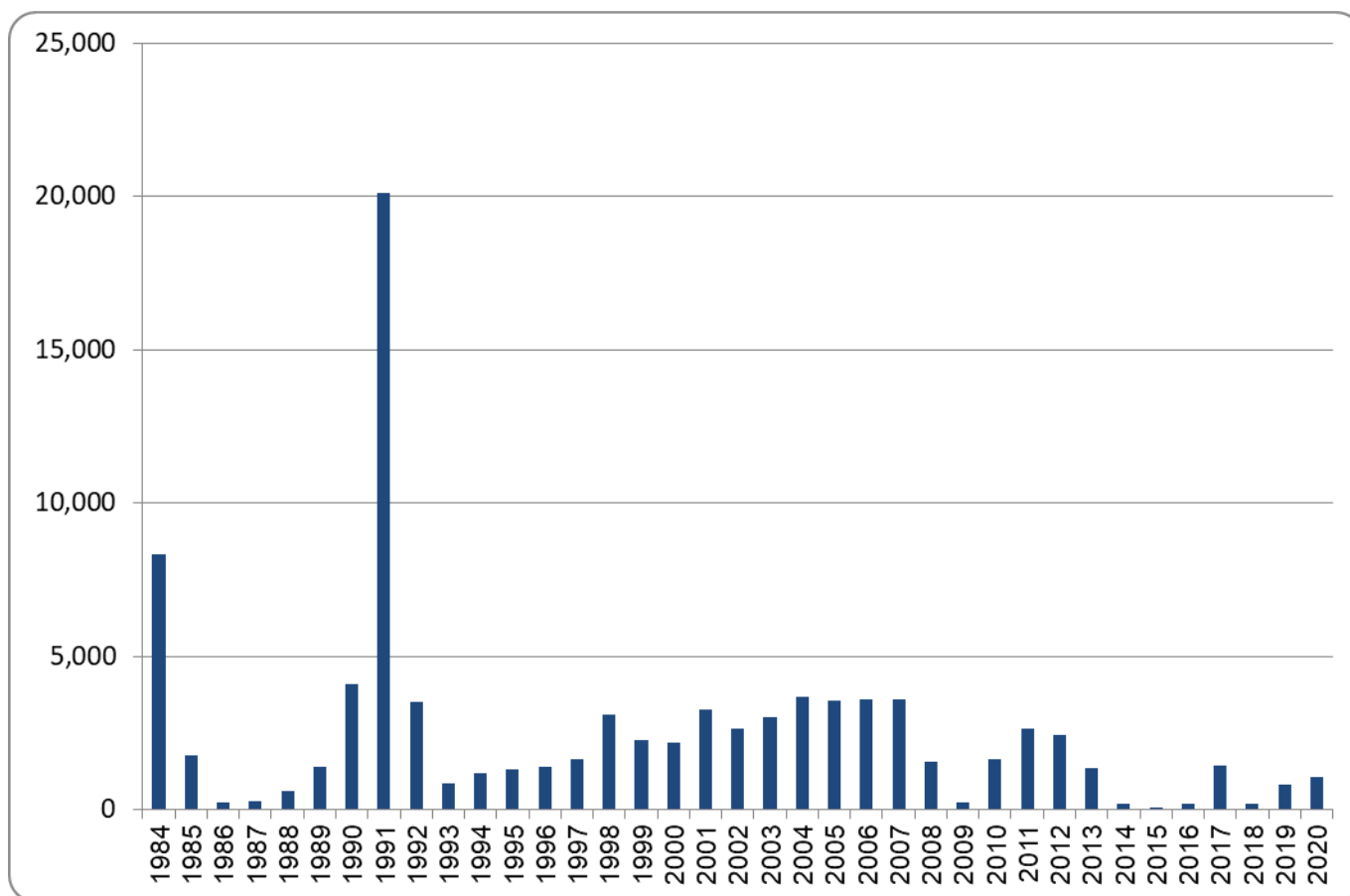
אוכלוסייה

בסוף שנת 2020 מנתה האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל 159.5 אלף תושבים, 88.5 אלף ילידי אתיופיה (כ-56%) ו-71.0 אלף ילידי ישראל שאביהם נולד באתיופיה (כ-44%).

העלייה מאתיופיה

כשליש מהעולים מאתיופיה עלו בשני גלי עלייה מרכזיים, הגל הראשון בשנות ה-80 ("מבצע משה") והגל השני בשנת 1991 ("מבצע שלמה"). בשנים האחרונות הצטמצמה העלייה מאתיופיה. בשנת 2020 הגיעו מאתיופיה לישראל 1,080 איש, בשנת 2019 הגיעו 818 איש ובשנת 2018 הגיעו 208 איש.

תרשים 1 - עולים מאתיופיה, 1984-2020, מספרים מוחלטים

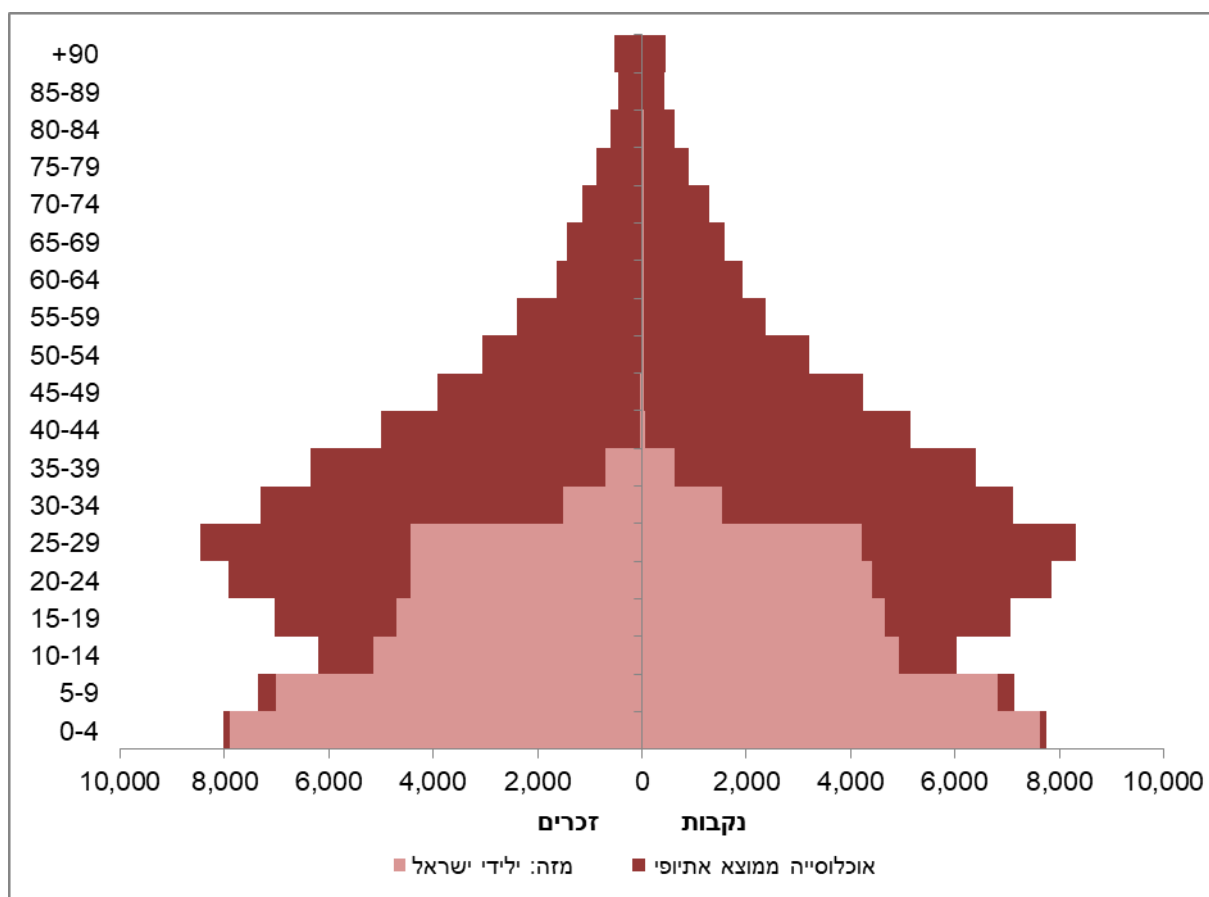

מבנה הגילים

בסוף שנת 2020 הגיע חלקם של הילדים בני 0-14 בקרב האוכלוסייה ממוצא אתיופי ל-26.6% (מתוכם, יותר מ-90% ילידי ישראל). אחוז בני 65 ומעלה בקרב האוכלוסייה ממוצא אתיופי הגיע לכ-6.5% (רובם ככולם ילידי חו"ל).

לשם השוואה, חלקם של הילדים בני 0-14 בקרב כלל היהודים והאחרים היה דומה לזה של האוכלוסייה ממוצא אתיופי – 27.1%. לעומת זאת, חלקם של בני 65 ומעלה בקרב אוכלוסיית היהודים והאחרים היה 14.0%, יותר מפי שניים מחלקם באוכלוסייה ממוצא אתיופי.

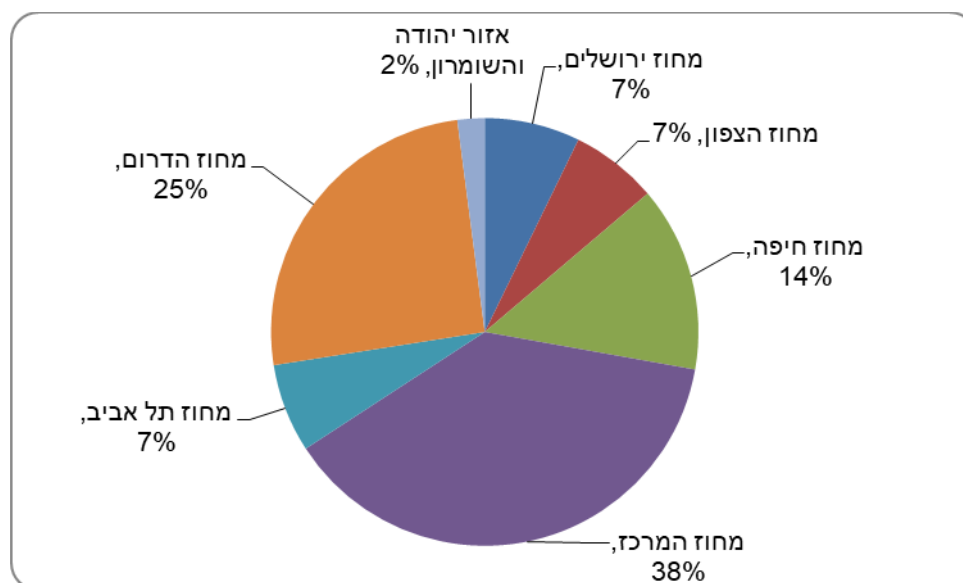
תרשים 2 - האוכלוסייה ממוצא אתיופי לפי מקום הלידה, גיל ומין, סוף 2020, מספרים מוחלטים

תפרוסת גאוגרפית

כ-45% מהאוכלוסייה ממוצא אתיופי מתגוררת במרכז הארץ: כ-61 אלף איש במחוז המרכז (38.0%) ועוד כ-11 אלף במחוז תל אביב (6.7%). כרבע מהאוכלוסייה מתגוררת במחוז הדרום – כ-41 אלף איש.

תרשים 3 - האוכלוסייה ממוצא אתיופי לפי מחוזות, 2020, אחוזים

בסוף שנת 2020, היישוב העירוני עם **מספר** התושבים ממוצא אתיופי הגבוה ביותר היה נתניה (12.2 אלף איש). היישוב העירוני עם **אחוז** התושבים ממוצא אתיופי הגבוה ביותר מכלל אוכלוסיית היישוב, היה קריית מלאכי (15.8%). לשם השוואה, חלקה של האוכלוסייה האתיופית בכלל האוכלוסייה בישראל קטן מ-2%.

לוח א - האוכלוסייה ממוצא אתיופי ביישובים עיקריים, סוף שנת 2020 (1)

שם היישוב	סה"כ אוכלוסייה ביישוב (אלפים)	סה"כ אוכלוסייה ממוצא אתיופי ביישוב (אלפים)	אחוז האוכלוסייה ממוצא אתיופי מסה"כ האוכלוסייה ביישוב
סה"כ ארצי	9,289.8	159.5	1.7
נתניה	222.1	12.2	5.5
באר שבע	210.6	9.2	4.4
ראשון לציון	256.1	9.2	3.6
פתח תקווה	250.5	8.4	3.4
אשקלון	146.5	8.0	5.4
רחובות	146.1	7.7	5.2
אשדוד	226.2	7.5	3.3
ירושלים	951.1	6.4	0.7
קריית גת	58.5	6.3	10.7
חדרה	98.9	6.1	6.1
חיפה	283.7	5.9	2.1
בית שמש	132.5	4.5	3.4
רמלה	77.0	4.3	5.6
לוד	80.9	4.2	5.2
קריית מלאכי	24.4	3.9	15.8
עפולה	56.8	3.9	6.8
יבנה	49.8	3.5	7.0
תל אביב-יפו	463.8	2.8	0.6
בת ים	127.8	2.6	2.0
חולון	197.2	2.5	1.3

(1) יישובים שבהם 2,000 תושבים ויותר ממוצא אתיופי

בכמה יישובים האוכלוסייה ממוצא אתיופי מתרכזת בשכונות מסוימות. כך למשל, בשכונת קריית משה (צפון) בעיר רחובות מתגוררים כ-3.0 אלף איש ממוצא אתיופי, כ-56% מכלל תושבי השכונה.² בשכונת רמת אליהו (צפון) בראשון לציון מתגוררים 2.7 אלף איש ממוצא אתיופי, כ-53% מכלל תושבי השכונה.

לוח ב - שכונות שבהן האוכלוסייה ממוצא אתיופי היא שליש או יותר מתושבי השכונה, סוף שנת 2020 (1)

שם היישוב ושם השכונה	סה"כ אוכלוסייה בשכונה (אלפים)	סה"כ אוכלוסייה ממוצא אתיופי בשכונה (אלפים)	אחוז האוכלוסייה ממוצא אתיופי מסה"כ אוכלוסיית השכונה
קריית גת פ"ז	0.5	0.3	57.1
רחובות קריית משה צפון	5.4	3.0	56.0
ראשון לציון רמת אליהו צפון	5.1	2.7	52.7
בית שמש קריית בן אליעזר, גני שמש	1.1	0.4	37.8
נתניה נאות שקד (אזורים) מזרח	4.9	1.9	38.4
קריית מלאכי הרצל, וייצמן, נווה אור	5.0	1.8	37.1

(1) יישובים שבהם 2,000 תושבים ויותר ממוצא אתיופי

נישואין וגירושין 2019

במהלך השנה נישאו בישראל במוסדות הדת המורשים³ 768 חתנים ו-832 כלות ממוצא אתיופי, 89% מהם נישאו לראשונה.

לוח ג - נישאים ממוצא אתיופי ב-2019

מספרים מוחלטים	חתנים	כלות
סה"כ נישאים ממוצא אתיופי	768	832
ילידי אתיופיה - סה"כ	572	555
מתוכם: עלו עד 1989	117	106
עלו מ-1990 ואילך	455	449
ילידי ישראל, שאביהם נולדו באתיופיה	196	277

87% מהנישאים ממוצא אתיופי נישאו לבן/בת זוג מאותו המוצא, גברים יותר מנשים (90% ו-83%, בהתאמה).

² השכונה שהאחוז הגבוה ביותר מהאוכלוסייה ממוצא אתיופי מסה"כ אוכלוסיית השכונה היא שכונת פ"ז בקריית גת, 57.1%, אך בה מתגוררים 0.3 אלף איש ממוצא אתיופי.

³ מקור הנתונים הוא מרשם האוכלוסין. הנתונים אינם כוללים נישואין שנערכו בחו"ל או נישואין אלטרנטיביים של יהודים שנערכו בישראל שלא במסגרת יהודית אורתודוקסית.

בני האוכלוסייה ממוצא אתיופי נישאים בגיל מבוגר יותר בהשוואה לכלל האוכלוסייה היהודית. הגיל הממוצע בנישואין ראשונים בקרב גברים ממוצא אתיופי עמד בשנת 2019 על 29.8 שנים (גבוה ב-2.4 שנים מגילם הממוצע של החתנים היהודים). בקרב נשים ממוצא אתיופי עמד הגיל הממוצע על 27.9 בנישואין ראשונים (גבוה ב-2.3 שנים מגילן הממוצע של הכלות היהודיות). במהלך 2019 התגרשו 389 גברים ו-406 נשים ממוצא אתיופי. שיעור הגירושין בקרב האוכלוסייה ממוצא אתיופי גבוה משיעור הגירושין בכלל האוכלוסייה היהודית (17.5 מכל אלף נשואים, לעומת 9.3 מכל אלף נשואים בקרב כלל היהודים).

לידות חי

בשנת 2020 נולדו 4,036 תינוקות לנשים ממוצא אתיופי, כ-79% מהן לנשים ילידות אתיופיה. באותה שנה, היה מספר הילדים הממוצע שאישה ממוצא אתיופי צפויה ללדת במהלך חייה 2.89 ילדים, בדומה ל-2.88 ילדים בקרב אוכלוסיית היהודיות והאחרות. בשנת 2020 היה הגיל הממוצע בלידה ראשונה של נשים ממוצא אתיופי 28.6 שנים, זהה לגילן של יהודיות ואחרות בלידה ראשונה. חלקם של היילודים לאימהות רווקות ממוצא אתיופי – 14.5%, גדול ביותר מפי 2 מחלקם של היילודים לאימהות רווקות יהודיות ואחרות – 6.8%. גילן הממוצע של האימהות הרווקות האתיופיות שילדות את ילדן הראשון, צעיר מגילן של יהודיות ואחרות – 27.8 לעומת 32.8, בהתאמה.

משקי בית של יוצאי אתיופיה⁴

משקי בית⁵

מספר משקי הבית הממוצע של יוצאי אתיופיה בישראל לשנים 2018-2020 הוא 39.6 אלף, כ-1.5% מכלל משקי הבית בישראל וכ-1.7% ממשקי הבית היהודיים והאחרים, בדומה לשנים הקודמות. בדומה למשקי הבית באוכלוסיית היהודים והאחרים, כ-80% ממשקי הבית של יוצאי אתיופיה הם משקי בית משפחתיים⁶, מתוכם כ-94% כוללים משפחה אחת בלבד והיתר הם משקי בית שבהם משפחה אחת עם אחרים או שתי משפחות ויותר. גודל משק הבית הממוצע של יוצאי אתיופיה – 3.78 נפשות, גבוה מהגודל של משקי הבית היהודיים והאחרים – 3.05 נפשות.

⁴ מקור הנתונים הוא סקר כוח אדם. הנתונים עבור כלל האוכלוסייה ואוכלוסיית היהודים והאחרים הם לשנת 2020, הנתונים עבור האוכלוסייה האתיופית הם ממוצע לשנים 2018-2020. האוכלוסייה לא כוללת מוסדות, קיבוצים, מעונות סטודנטים ואת הגרים מחוץ ליישובים (בדוים בדרום).

⁵ משק בית – אדם אחד או קבוצת אנשים הגרים יחד בדירה אחת באופן קבוע ברוב ימות השבוע, ויש להם תקציב הוצאות משותף למזון. הם עשויים להיות קרובי משפחה, לא קרובי משפחה או צירוף של אנשים קרובים ושאינם קרובים.

משק בית של יוצאי אתיופיה נקבע כמשק בית שבו לפחות אחת מהנפשות בגיל 15 ומעלה היא ממוצא אתיופי, כלומר ילידת אתיופיה או שאביה יליד אתיופיה.

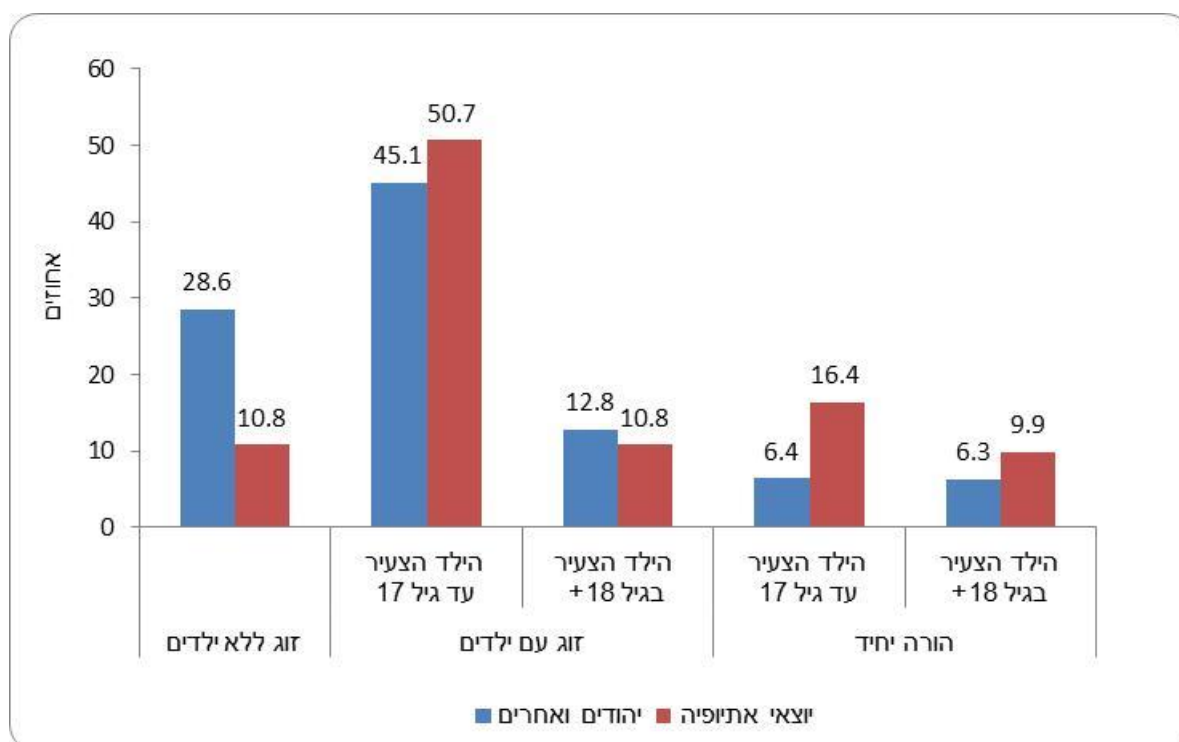
⁶ משק בית משפחתי הוא משק בית שיש בו משפחה אחת לפחות. משק בית משפחתי יכול לכלול: משפחה אחת, משפחה אחת עם אחרים או שתי משפחות ויותר.

כ-19% ממשקי הבית של יוצאי אתיופיה הם משקי בית לא משפחתיים, ורובם (כ-88% מהם) הם משקי בית של אדם שגר לבד.

משפחות⁷

בישראל 32.7 אלף משפחות של יוצאי אתיופיה. ליותר ממחצית מהמשפחות (כ-62%) מבנה הכולל זוג עם ילדים בכל גיל, בדומה למשפחות היהודיות ואחרות (58%). בקרב המשפחות של יוצאי אתיופיה נמצא האחוז הנמוך ביותר של זוגות ללא ילדים - כ-11%, לעומת כ-29% בקרב משפחות יהודיות ואחרות. יש לציין כי הזוגות ללא ילדים ממוצא אתיופי צעירים יחסית, לפיכך ייתכן שעדיין לא הביאו ילדים לעולם. לשם השוואה, זוגות ללא ילדים בקרב משפחות יהודיות ואחרות, כוללים יותר זוגות מבוגרים שילדיהם עזבו את הבית. אחוז המשפחות החד-הוריות בקרב המשפחות של יוצאי אתיופיה גבוה במיוחד - כ-26%, פי שניים מהאחוז במשפחות היהודיות והאחרות (כ-13%).

תרשים 4 - משפחות, לפי סוג משפחה, 2020

⁷ משפחה (משפחה גרעינית) מוגדרת כשני אנשים או יותר החולקים משק בית אחד הקשורים זה לזה כבני זוג נשואים או לא נשואים (כולל זוגות חד-מיניים) או כהורה וילד (כולל ילד מאומץ). סוגי המשפחה העיקריים הם: זוג בלבד, זוג עם ילדים (בקבוצות גיל שונות לפי גיל הילד הצעיר) או הורה יחיד (משפחה חד-הורית) עם ילדים. סוגי משפחות נוספים שהוגדרו הם: סב ו/או סבתא עם נכדים ללא הוריהם, אחים בלבד הגרים יחד, ללא בני זוג וללא ילדים.

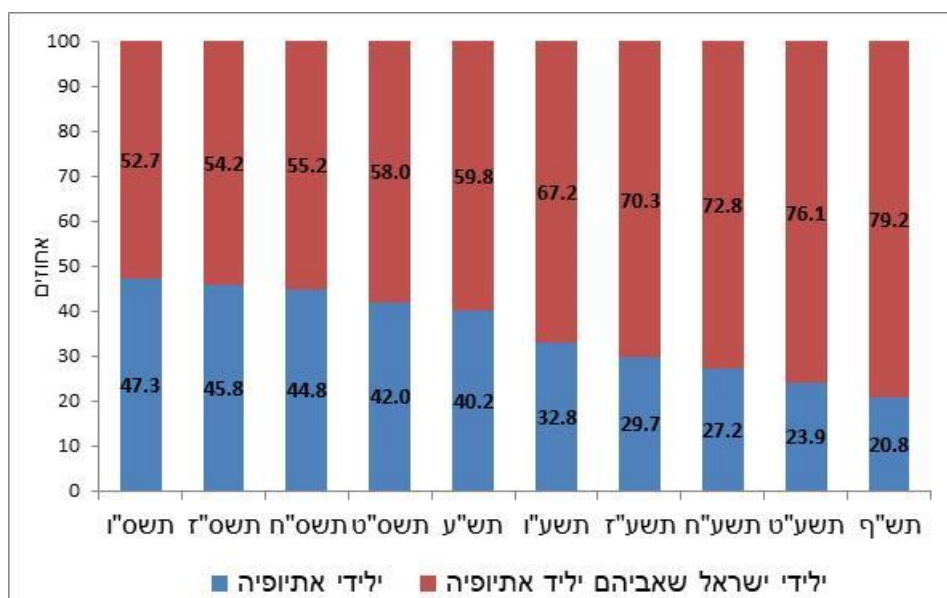
משפחה של יוצאי אתיופיה נקבעה כמשפחה שבה לפחות אחת מהנפשות בגיל 15 ומעלה היא ממוצא אתיופי כלומר ילידת אתיופיה או אב יליד אתיופיה.

תלמידים במערכת החינוך

בחינוך היסודי והעל-יסודי למדו בשנת הלימודים תש"ף (2019/20) 31,841 תלמידים ממוצא אתיופי שהם כ-2.3% מכלל התלמידים בחינוך העברי.

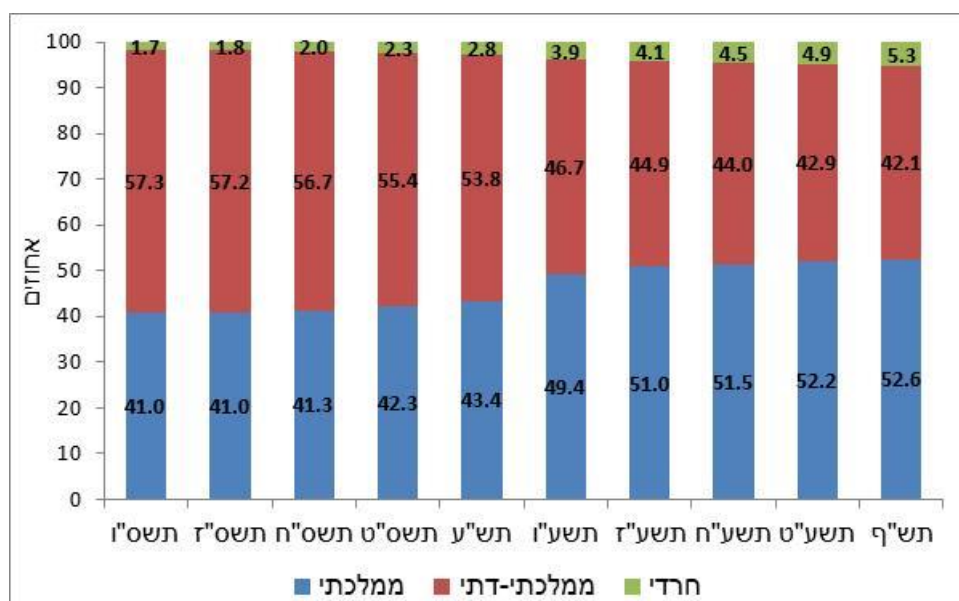
בשנת הלימודים תש"ף 20.8% מכלל התלמידים ממוצא אתיופי היו ילידי אתיופיה, לעומת 42.0% בשנת הלימודים תש"ע (2009/10; תרשים 5).

תרשים 5 - תלמידים ממוצא אתיופי לפי מקום לידה בשנים נבחרות

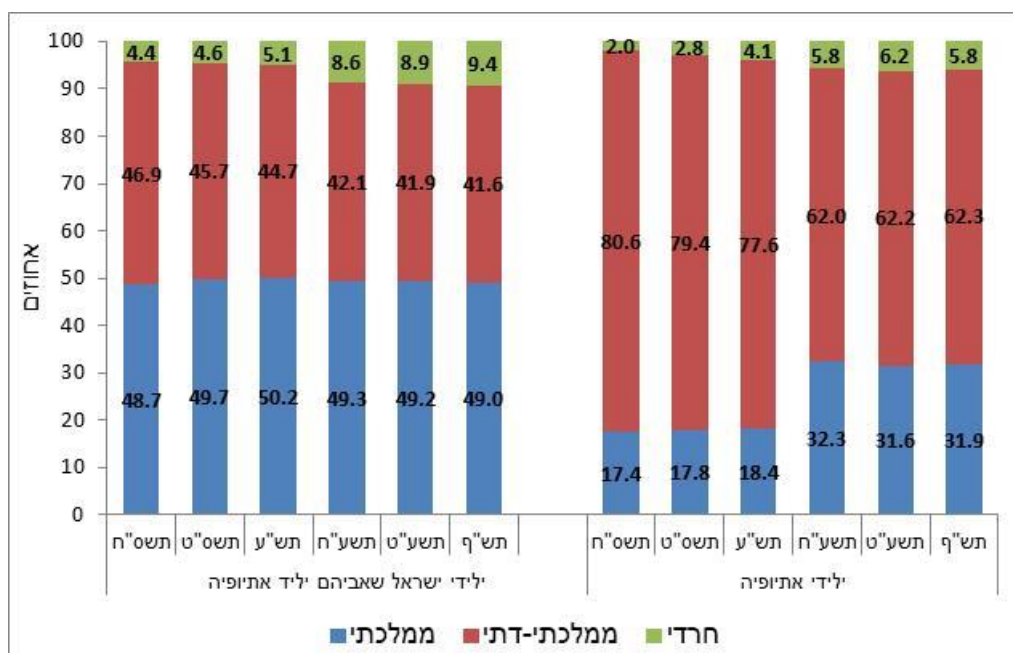
בשנת הלימודים תש"ף (2019/20) למדו בפיקוח הממלכתי-דתי כ-42.0% מהתלמידים ממוצא אתיופי (חינוך יסודי ועל-יסודי). אחוז זה נמצא במגמת ירידה בעשור האחרון (מ-53.8% בשנת הלימודים תש"ע). במקביל גדל אחוז התלמידים הלומדים בפיקוח הממלכתי ל-52.6% (מ-43.4% בשנת הלימודים תש"ע) ובפיקוח החרדי ל-5.3% (מ-2.8% בתש"ע, יותר מפי שניים; תרשים 6).

תרשים 6 - תלמידים ממוצא אתיופי לפי פיקוח בשנים נבחרות

בחינוך היסודי בשנת תש"ף למדו בפיקוח החרדי 5.8% מהתלמידים ילידי אתיופיה ו-9.4% מהתלמידים ילידי ישראל שאבותיהם ילידי אתיופיה. בעשור האחרון נמשכת מגמת קיטון בחלקם של התלמידים בפיקוח הממלכתי-דתי בשתי קבוצות התלמידים (ילידי אתיופיה וילידי ישראל שאבותיהם ילידי אתיופיה) במקביל לעלייה בחלקם של התלמידים בפיקוח הממלכתי ובפיקוח החרדי (תרשים 7).

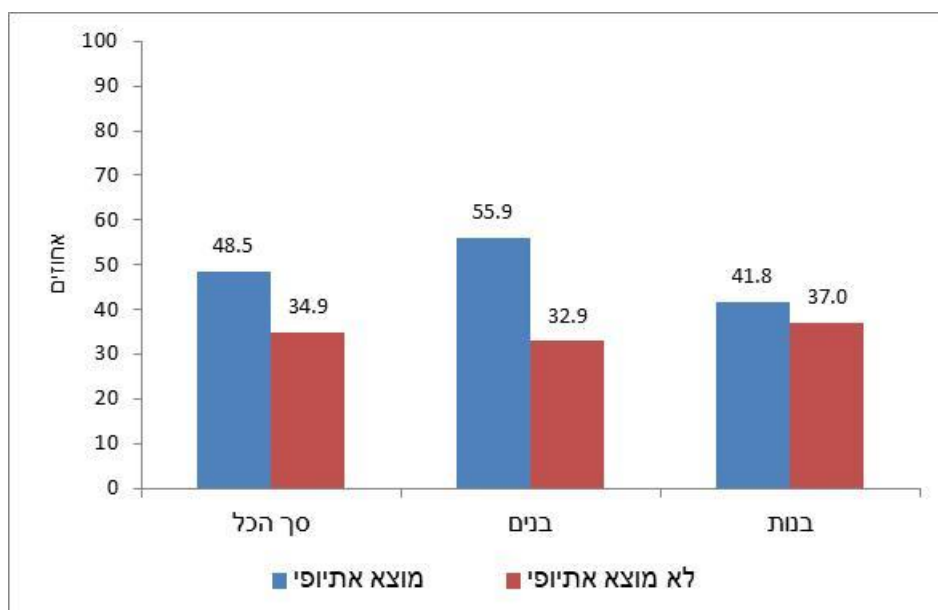
תרשים 7 - תלמידים ממוצא אתיופי לפי מקום לידה ופיקוח (חינוך יסודי) בשנים נבחרות

בקרב תלמידי החטיבה העליונה ממוצא אתיופי, 48.5% למדו בחינוך הטכנולוגי/מקצועי,⁸ לעומת 34.9% בקרב תלמידי החינוך העברי שאינם ממוצא אתיופי (תרשים 8).

⁸ החל בשנת הלימודים תשע"ז (2016/17) שונה אופן החישוב של החינוך הטכנולוגי/מקצועי (בעבר נתיב טכנולוגי) ועודכן כך שישקף את ההגדרות הנוכחיות של משרד החינוך.

תרשים 8 - לימודים בחינוך טכנולוגי/מקצועי (חינוך עברי) לפי מוצא ולפי מין בשנת הלימודים תש"ף (2019/20)

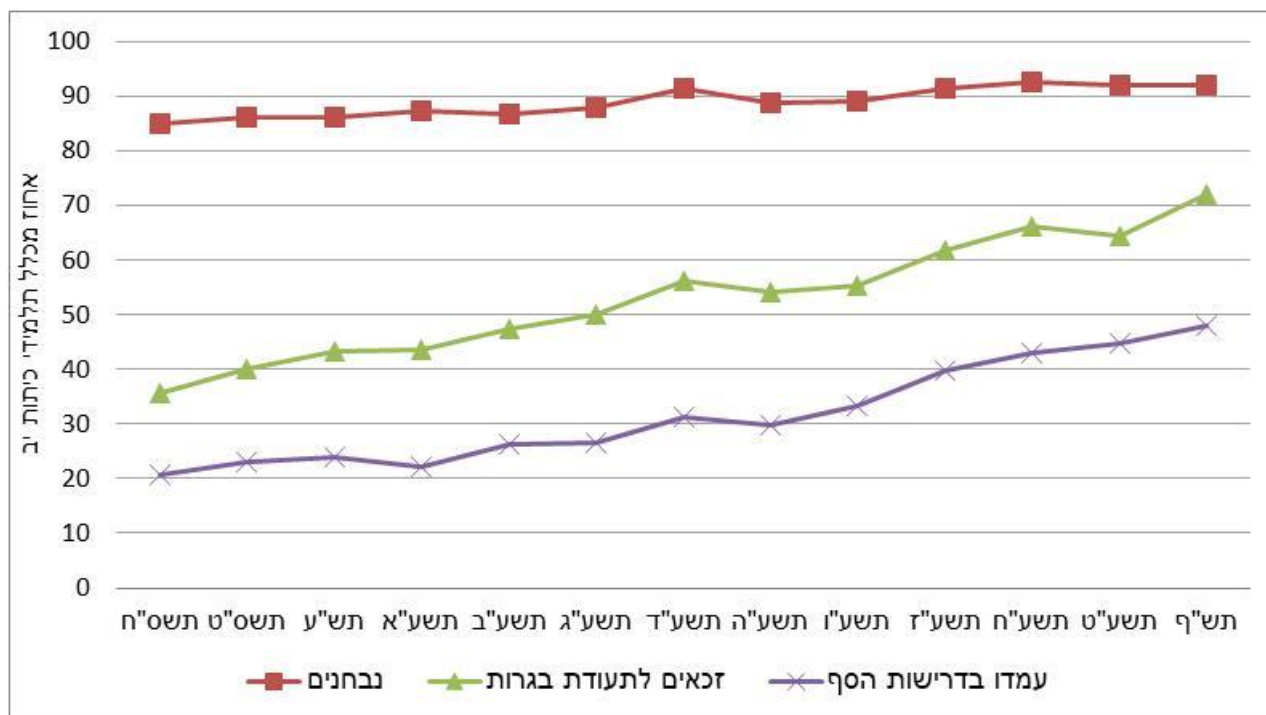
נבחנים בבחינות הבגרות⁹

בשנת הלימודים תש"ף (2019/20) ניגשו לבחינות הבגרות 2,647 תלמידים בכיתות יב ממוצא אתיופי. שיעור הניגשים לבחינות הבגרות בקרב תלמידי כיתות יב יוצאי אתיופיה באותה שנה היה 92%, לעומת 95.2% בקרב כלל החינוך העברי (ללא פיקוח חרדי). שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב יוצאי אתיופיה נמוך משמעותית מהשיעור בחינוך העברי – 71.9% לעומת 83.4%, בהתאמה. יחד עם זאת, שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב יוצאי אתיופיה נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות (ראו תרשים 9).

48% מתלמידי יב יוצאי אתיופיה קיבלו תעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות (והם המועמדים הפוטנציאליים להמשך לימודים במוסדות להשכלה גבוהה), לעומת 73.1% מכלל תלמידי החינוך העברי. יחד עם זאת, יש לציין ששיעור הזכאות לתעודת בגרות העומדת בדרישות הסף של האוניברסיטאות בקרב תלמידי יב יוצאי אתיופיה, נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות (ראו תרשים 9).

⁹ כדי לאפשר השוואה תקפה בין יוצאי אתיופיה לכלל החינוך העברי, אוכלוסיית התלמידים בפרק הנבחנים בבחינות הבגרות אינה כוללת את תלמידי הפיקוח החרדי (הן בקרב יוצאי אתיופיה הן בכלל החינוך העברי).

תרשים 9 - תלמידי כיתות יב ממוצא אתיופי שנבחנו בבחינות הבגרות

שיעור הזכאות לתעודת בגרות בקרב יוצאי אתיופיה שלמדו במוסדות של פיקוח מינהל חינוך דתי הגיע ל-75.8%, לעומת 69.4% בקרב יוצאי אתיופיה שלמדו במוסדות של הפיקוח הכללי. יחד עם זאת, שיעור העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות היה גבוה יותר בקרב תלמידי יב בפיקוח הכללי (56.7%) לעומת פיקוח מינהל חינוך דתי (44.8%).

משקלם היחסי של בני הדור השני (ילידי הארץ שאבותיהם ילידי אתיופיה), הגיע בתש"ף ל-62.5% מכלל תלמידי כיתות יב ממוצא אתיופי. שיעור הזכאים לתעודת בגרות בקרב בני הדור השני היה מעט יותר גבוה מהשיעור בקרב ילידי אתיופיה, 72.7% ו-70.5%, בהתאמה. לעומת זאת, שיעור הזכאים שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות בקרב תלמידי יב ילידי אתיופיה (55.7%) היה גבוה מהשיעור בקרב תלמידי יב ממוצא אתיופי בני הדור השני (49.9%).

השכלה גבוהה

סטודנטים

מספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה במוסדות להשכלה גבוהה¹⁰ נמצא במגמת עלייה בשנים האחרונות, מ-2,372 בתשע"ב (2011/12) ל-3,782 בתשפ"א (2020/21). גם אחוז יוצאי אתיופיה מתוך כלל הסטודנטים גדל באותן שנים – מ-0.9% ל-1.3%, בהתאמה. במספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה בתשפ"א חל גידול של 6.7% לעומת השנה הקודמת, בדומה לגידול שחל בקרב כלל הסטודנטים (7.4%), ככל הנראה בהשפעת משבר הקורונה. מתוך כלל הסטודנטים יוצאי אתיופיה בתשפ"א, 981 היו בשנתם הראשונה ללימודיהם במוסדות להשכלה הגבוהה.

באותה שנה, יוצאי אתיופיה למדו בעיקר במכללות האקדמיות – 57.5% (לעומת 41.0% מכלל הסטודנטים), ופחות באוניברסיטאות 29.7% (לעומת 44.9% מכלל הסטודנטים) ובמכללות האקדמיות לחינוך 12.7% (14.1% בקרב כלל הסטודנטים).

מבין האוניברסיטאות, באוניברסיטת אריאל היו מספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה הגדול ביותר (238) ואחריה באוניברסיטה העברית (202). מספר הסטודנטים הנמוך ביותר היה במכון ויצמן (פחות מ-5). מבין המכללות האקדמיות, בקריה האקדמית אונו היו מספר הסטודנטים הגדול ביותר (450) ואחריה במרכז האקדמי פרס (270). מספר הסטודנטים הקטן ביותר היה באקדמיה למוסיקה ומחול (פחות מ-5).

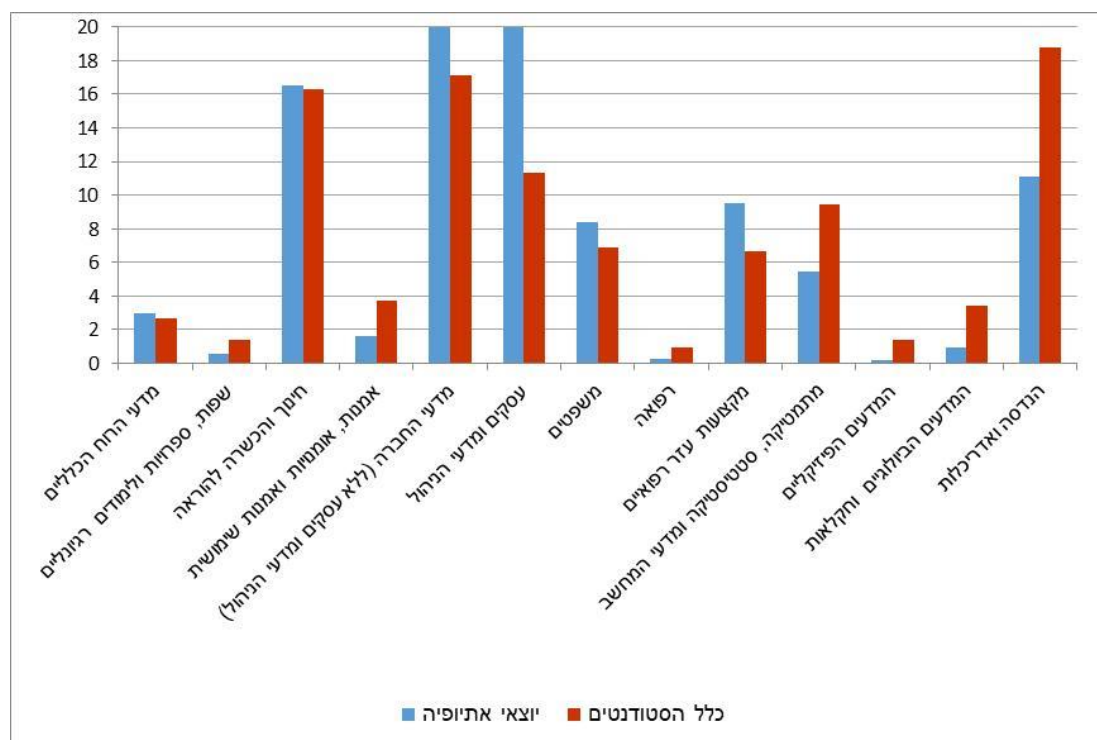
בשנת תשפ"א, מספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה שלמדו לתואר ראשון היה 3,195 (1.5% מכלל הסטודנטים), 497 למדו לתואר שני ו-22 סטודנטים למדו לתואר שלישי. האחוז של יוצאי אתיופיה בקרב הסטודנטים לתארים שני ושלישי היה נמוך (0.8% ו-0.2%, בהתאמה). במספר הסטודנטים יוצאי אתיופיה לתואר שני בתשפ"א חל גידול של 10.0% לעומת תש"ף, ואילו במספר הסטודנטים לתואר שלישי לא חל שינוי. באוניברסיטה הפתוחה למדו 600 סטודנטים יוצאי אתיופיה, רובם המוחלט (583) למדו לתואר ראשון.

תחומי לימוד

אחוז גבוה של יוצאי אתיופיה למדו לתואר ראשון בתחומים: עסקים ומדעי הניהול (20.6% לעומת 11.2% מכלל הסטודנטים), מדעי החברה (22.0% לעומת 17.4%) ומקצועות עזר רפואיים (9.5% לעומת 6.6%). לעומת זאת, אחוז נמוך של יוצאי אתיופיה למדו לתואר ראשון בתחומים: הנדסה ואדריכלות (11.1% לעומת 18.9% מכלל הסטודנטים), מתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב (5.5% לעומת 9.5%), מדעים ביולוגיים (0.9% לעומת 3.4%) ומדעים פיזיקליים (0.2% לעומת 1.4%).

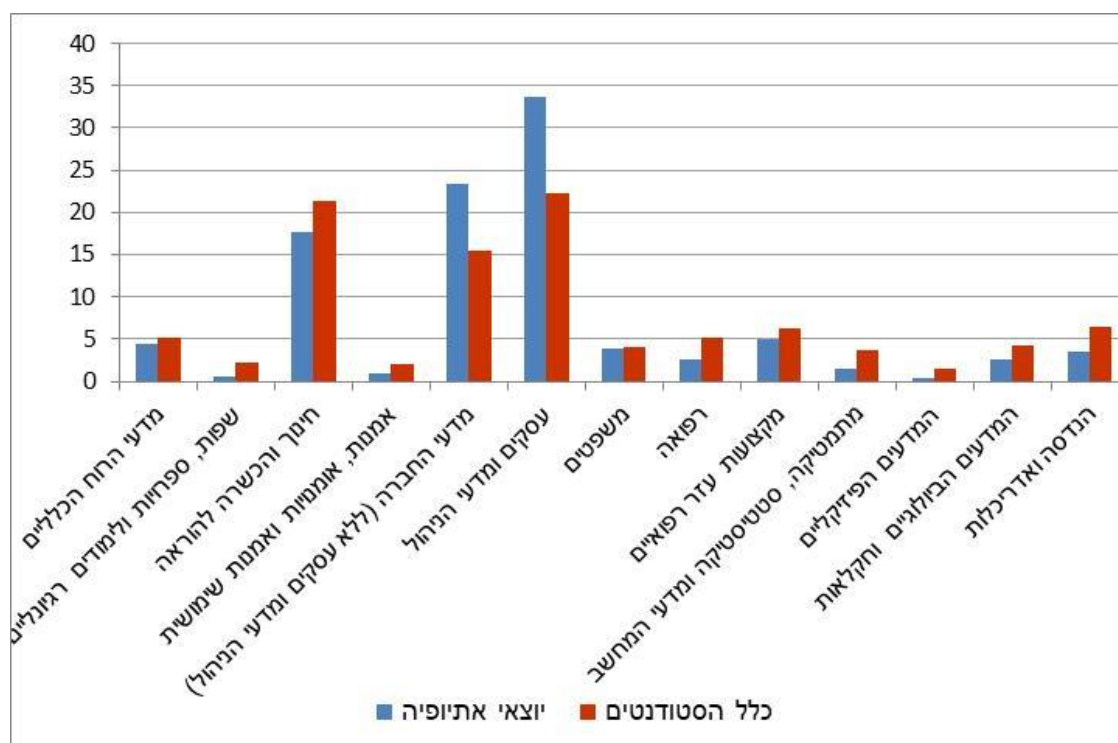
¹⁰ לא כולל האוניברסיטה הפתוחה. לאוניברסיטה הפתוחה מאפיינים המייחדים אותה מיתר המוסדות להשכלה גבוהה. הדבר בא לידי ביטוי בתהליכי הקבלה של הסטודנטים ובמהלך לימודיהם, בהרכב אוכלוסיית הסטודנטים ועוד. לפיכך, הנתונים בהודעה זו אינם כוללים את נתוני האוניברסיטה הפתוחה. עם זאת, השאיפה היא לשלב את נתוני האוניברסיטה הפתוחה בסטטיסטיקה השוטפת של המוסדות להשכלה גבוהה, תוך התייחסות לייחודיותה.

תרשים 10 - סטודנטים יוצאי אתיופיה לתואר ראשון, לפי תחום לימוד, תשפ"א (2020/21), אחוזים

אחוז גבוה של יוצאי אתיופיה למדו לתואר שני בתחומים: עסקים ומדעי הניהול (33.6% לעומת 22.2% מכלל הסטודנטים), מדעי החברה (23.3% לעומת 15.4%). לעומת זאת, אחוז נמוך של יוצאי אתיופיה למדו לתואר בתחומים: הנדסה ואדריכלות (3.4% לעומת 6.5% מכלל הסטודנטים), רפואה (2.6% לעומת 5.2%) ומתמטיקה, סטטיסטיקה ומדעי המחשב (1.4% לעומת 3.7%).

תרשים 11 - סטודנטים יוצאי אתיופיה לתואר שני, לפי תחום לימוד, תשפ"א (2020/21), אחוזים

קורסי הכשרה מקצועית

בשנת 2019 למדו בקורסים להכשרות מקצועיות¹¹ 1,489 תלמידים ממוצא אתיופי, שהם 2.7% מכלל הלומדים בהכשרות בשנה זו. שיעור זה גבוה משיעור האוכלוסייה ממוצא אתיופי בקרב כלל האוכלוסייה בישראל (1.7%).¹²

71% מהלומדים ממוצא אתיופי היו ילידי אתיופיה, ו-29% ילידי הארץ שאביהם נולד באתיופיה. 24% מהלומדים ממוצא אתיופי השתתפו בקורסים מתוקצבים, ו-76% – בקורסים שאינם מתוקצבים. לעומת זאת, בקרב כלל הלומדים 11.9% השתתפו בקורסים מתוקצבים ו-88.1% – בקורסים שאינם מתוקצבים. 59.2% מהלומדים ממוצא אתיופי סיימו את לימודיהם והיו זכאים לתעודה, בדומה לאחוז הזכאים בקרב כלל הלומדים (61.7%). ענפי ההכשרה הבולטים בקרב הלומדים ממוצא אתיופי היו: מינהל (22.9% מהלומדים), תחבורה (18.2%), טיפוח החן (17.9%), חשמל ואלקטרוניקה (11.7%), ומחשבים (10.8%).

ספורטאים פעילים¹³

בשנת תש"ף (2019/20) היו 2,249 ספורטאים פעילים ממוצא אתיופי שהם כ-1.7% מכלל אוכלוסיית הספורטאים הפעילים. לשם השוואה, באותה שנה אחוז יוצאי אתיופיה מכלל אוכלוסיית היהודים והאחרים באותה קבוצת גיל עמד על 2.0%.

בשנת תשע"ט (2018/19) היו 2,101 ספורטאים פעילים¹⁴ ממוצא אתיופי שהם 1.7% מכלל אוכלוסיית הספורטאים הפעילים.

אחוז הנשים מכלל הספורטאים הפעילים ממוצא אתיופי הוא 10.8%, נמוך מאחוז הספורטאיות הפעילות מכלל הספורטאים באותה שנה – 23.6%.

בחינה לפי גיל מראה כי 56.4% מהספורטאים הפעילים ממוצא אתיופי הם בני 12-17, ועוד 31.2% בני 18-24. אחוז הספורטאים הפעילים ביתר קבוצות הגיל נמוך מ-10%.

¹¹ קורסים בפיקוח האגף להכשרה מקצועית ולפיתוח הון אנושי במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים. הנתונים המוצגים כאן התקבלו ומתייחסים לתקופה שבה האגף שויך למשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים (לאחרונה, שונה שמו למשרד הרווחה והביטחון החברתי). עם זאת, במועד פרסומם שיוכו של האגף הוא למשרד הכלכלה והתעשייה.

הקורסים מיועדים לאנשים בגיל 18 ומעלה המעוניינים לרכוש מקצוע, לעשות הסבה מקצועית או להשתלם במקצועם. הקורסים מתקיימים במגוון ענפי לימוד מקצועיים ומשלבים הכשרה עיונית ומעשית. בסופם מתקיימות בחינות גמר אשר מקנות למסיימים תעודת מקצוע ממשלתית. ההכשרות מבוצעות באמצעות קורסים מתוקצבים (במימון האגף) וכן קורסים שאינם מתוקצבים (במימון הלומד).

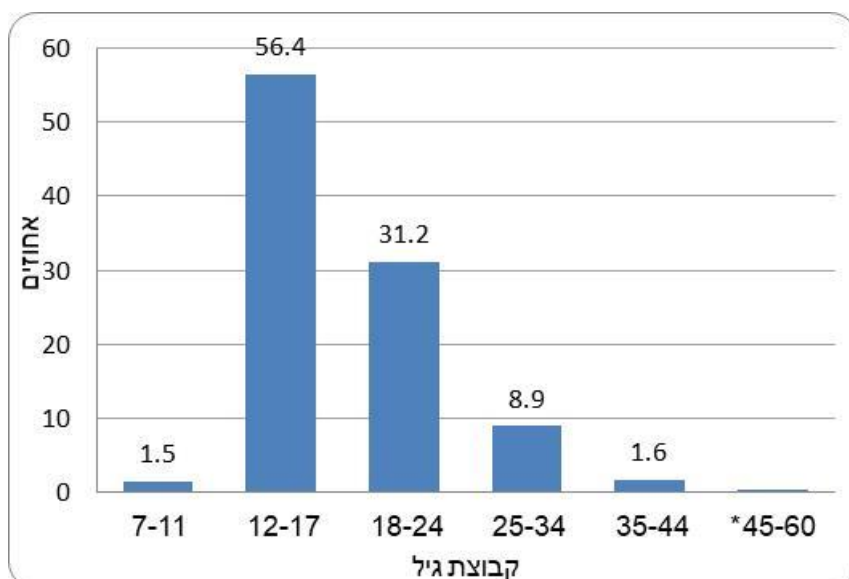
¹² בסוף שנת 2019 מנתה האוכלוסייה ממוצא אתיופי בישראל 155.3 אלף תושבים, ואוכלוסיית ישראל נאמדה בכ-9.136 מיליון תושבים.

¹³ אחוזים מחושבים מסה"כ ידוע

¹⁴ הנתונים כוללים ספורטאים בני 7-80 הן בענפים אישיים הן בענפים קבוצתיים.

יש שני קריטריונים המגדירים ספורטאי פעיל: השתתפות במינימום תחרויות וסף עליון של שנת לידה (מספר התחרויות וסף שנת הלידה מותנים בענף).

תרשים 12 - אחוז הספורטאים הפעילים ממוצא אתיופי, לפי גיל, תש"ף (2019/20)

* פחות מ-0.5%

84.9% מכלל הספורטאים ממוצא אתיופי מתאמנים בענפים קבוצתיים, והיתר (15.1%) – בענפים אישיים.

ענפי הספורט השכיחים בקרב ספורטאים ממוצא אתיופי הם:

- כדורגל – 1,664 ספורטאים שהם 4.3% מכלל הספורטאים בענף, בדומה לאחוז בשנה הקודמת – 4.6%
 - כדורסל – 184 ספורטאים שהם 0.6% מכלל הספורטאים בענף, זהה לאחוז בשנה הקודמת – 0.6%
 - אתלטיקה – 91 ספורטאים שהם כ-4.6% מכלל הספורטאים בענף, בדומה לאחוז בשנה הקודמת – 4.5%
- רובם הגדול (74%) של הספורטאים ממוצא אתיופי עוסקים בכדורגל, לעומת 28.6% ספורטאים העוסקים בכדורגל מכלל אוכלוסיית הספורטאים הפעילים.

רשומים ובעלי נזקקות מוגדרת במשרד הרווחה והביטחון החברתי¹⁵

בשנת 2020 היו רשומים¹⁶ במשרד הרווחה והביטחון החברתי כ-28 אלף ילידי אתיופיה, שיעור של כ-320 ל-1,000 נפש (לעומת שיעור של כ-341 ל-1,000 נפש בשנת 2019). כלומר, 1 מכל 3 ילידי אתיופיה היה רשום במחלקה לשירותים חברתיים. שיעור זה גבוה פי 2.5 משיעור הרשומים בקרב יהודים ואחרים ילידי חו"ל שהיה כ-136 ל-1,000¹⁷ נפש. מתוך ילידי אתיופיה הרשומים, כ-81% הוגדרו כבעלי נזקקות מוגדרת.¹⁸ מספרם היה כ-23 אלף ושיעורם כ-260 ל-1,000 נפש (לעומת שיעור של כ-273 ל-1,000 נפש בשנת 2019).

בקרב ילידי הארץ שאבותיהם נולדו באתיופיה (להלן דור שני לילידי אתיופיה) היו כ-19 אלף רשומים ושיעורם היה 274 ל-1,000 נפש (לעומת שיעור של כ-288 ל-1,000 נפש בשנת 2019). שיעור זה גבוה פי 3 משיעור הרשומים ילידי ישראל (כ-96 ל-1,000 נפש). 40% בלבד מהרשומים היו בעלי נזקקות מוגדרת. מספרם היה כ-8 אלף ושיעורם כ-111 ל-1,000 נפש.

בשנת 2020 סוג הנזקקות השכיח ביותר בקרב בעלי נזקקות מוגדרת ילידי אתיופיה ודור שני לעולי אתיופיה היה תפקוד לקוי של הורים או של ילדים/נוער (כ-42%).¹⁹ סוג הנזקקות השני בשכיחותו היה עוני, קשיי הכנסה ותעסוקה (כ-27%). סוג הנזקקות עם השכיחות הנמוכה ביותר היה התמכרות ועבריינות (כ-2%).

¹⁵ הנתונים המובאים בחלק זה עובדו בלמ"ס על סמך קובץ נתוני יסוד של משרד הרווחה והביטחון החברתי.

הקובץ כולל נתונים על משפחות הרשומות במחלקות לשירותים חברתיים. (משרד הרווחה, העבודה

והשירותים החברתיים שינה את שמו למשרד הרווחה והביטחון החברתי.)

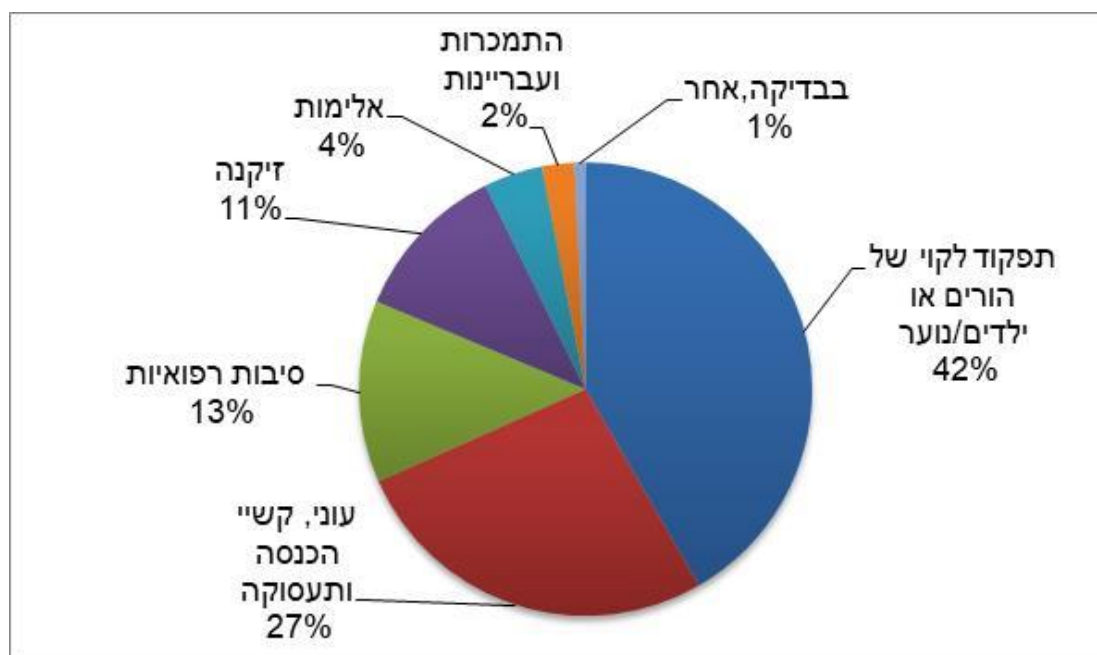
¹⁶ רשום במחלקה לשירותים חברתיים – משפחה או פרט שפנו או הופנו למחלקה לשירותים חברתיים של משרד הרווחה והביטחון החברתי ונפתח להם תיק טיפול. בתיק משפחתי רשומים כל בני המשפחה, ולפחות לאחד מהם יש נזקקות שאינה "תקינה".

¹⁷ לא כולל ילידי אתיופיה

¹⁸ נזקקות: הסיבה שבגללה פנה או הופנה הפרט למחלקה לשירותים חברתיים. העובד הסוציאלי המטפל במשפחה מציין לכל רשום בתיק הטיפול את הנזקקות הראשית שלו ואת הנזקקות הראשית של משפחתו, מתוך רשימה קבועה של 58 נזקקויות (כולל נזקקות "תקינה"). העובד הסוציאלי רשאי לציין לפרט או למשפחתו גם נזקקות משניות.

¹⁹ נזקקות זו כוללת בעיות ביחסים שבין הורים לילדים, בעיות בתפקוד האם או האב, חינוך ובעיות התנהגות של ילדים, נערות במצוקה, ילדים נטושים ועוד.

תרשים 13 - סוג נזקקות ראשית בקרב בעלי נזקקות ילידי אתיופיה ודור שני לילידי אתיופיה, 2020

מושמים במסגרות רווחה של משרד הרווחה והביטחון החברתי²⁰

בשנת 2020, הושמו במסגרות רווחה כ-4 אלף ילידי אתיופיה (שיעור של כ-47 ל-1,000 נפש) וכ-5 אלף בני הדור השני לילידי אתיופיה (שיעור של כ-73 ל-1,000 נפש).

בקרב ילידי אתיופיה

- שיעור המושמים במסגרות חוץ-ביתיות²¹ בלבד היה כ-5 ל-1,000 נפש.
- שיעור המושמים במסגרות בקהילה²² בלבד היה כ-40 ל-1,000 נפש, גבוה פי 2 משיעור כלל המושמים שהושמו במסגרות בקהילה בלבד (כ-23 ל-1,000 נפש).
- שיעור המושמים אשר הושמו גם במסגרות חוץ-ביתיות וגם במסגרות בקהילה היה 1.6 ל-1,000 נפש.

בקרב הדור השני לילידי אתיופיה

- שיעור המושמים במסגרות חוץ-ביתיות בלבד היה כ-8 ל-1,000 נפש.
- שיעור המושמים במסגרות בקהילה בלבד היה כ-63 ל-1,000 נפש, גבוה פי 3 משיעור כלל המושמים שהושמו במסגרות בקהילה בלבד (כ-23 ל-1,000 נפש).
- שיעור המושמים אשר הושמו גם במסגרות חוץ-ביתיות וגם במסגרות בקהילה היה כ-2 ל-1,000 נפש.

²⁰ הנתונים המובאים בחלק זה עובדו בלמ"ס על סמך קובצי מסגרות והשמות של משרד הרווחה והביטחון החברתי. הקבצים כוללים נתונים על אנשים שהושמו במסגרות רווחה חוץ-ביתיות ומסגרות בקהילה.

²¹ אדם שאינו יכול לגור עם משפחתו עקב חשיפה שלו או של משפחתו למצבי מצוקה וסכנה. דוגמאות למסגרות חוץ-ביתיות: משפחת אומנה, מקלט, פנימייה, מרכז חירום, בית אבות.

²² אדם שממשיך להתגורר עם משפחתו הטבעית ומקבל שירותים בקהילה ותמיכה בהתאם למדיניות "עם הפנים לקהילה" של משרד הרווחה והביטחון החברתי. דוגמאות למסגרות בקהילה: מעון יום, מועדונית, משפחתון, מרכז הורים וילדים או מרכז למניעת אלימות.

אנשים עם מוגבלות

מתוך כלל נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה²³ ממשרד הרווחה והביטחון החברתי, כ-2.6% היו ילידי אתיופיה ושיעורם כ-7 ל-1,000 נפש. שיעור זה גבוה פי 2.5 מהשיעור הכללי של נושאי תעודת עיוור/לקוי ראייה שעמד על 2.6 ל-1,000 נפש.

מתוך נכי צה"ל שהוכרו לאחר שנת 1986 (לאחר "מבצע משה"), כ-1% היו יוצאי אתיופיה.

מתוך כלל האנשים שהוכרו כאנשים על הרצף האוטיסטי, כ-2% היו ילידי יוצאי אתיופיה.

מתוך כלל האנשים שהוכרו כאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית (מש"ה), כ-2% היו יוצאי אתיופיה.

מתוך יוצאי אתיופיה שהוכרו כאנשים עם מוגבלות שכלית התפתחותית, ל-44.5% הייתה מוגבלות שכלית התפתחותית קלה או קלה-בינונית, ל-44.0% הייתה מוגבלות בינונית או בינונית-נמוכה ול-8.8% הייתה מוגבלות קשה או עמוקה.

²³ אדם שמשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים הכיר בו כסובל מהיעדר ראייה מוחלט, או כבעל חדות ראייה מרבית של 3/60 בעין הטובה (לאחר תיקון הראייה בעזרת משקפיים, ניתוח או השתלה וכדומה) או כבעל שדה ראייה מרבי של עד 20 מעלות בעין הטובה (לאחר תיקון הראייה בעזרת משקפיים, ניתוח או השתלה וכדומה) לעומת שדה ראייה תקין בהיקף של 180 מעלות. הכרה זו באה לידי ביטוי בהנפקת תעודה מהשירות המטפל באנשים עם עיוורון במינהל מוגבלויות שבמשרד הרווחה והביטחון החברתי. נושא תעודת עיוור/לקוי ראייה זכאי לשירותי שיקום ולהטבות.

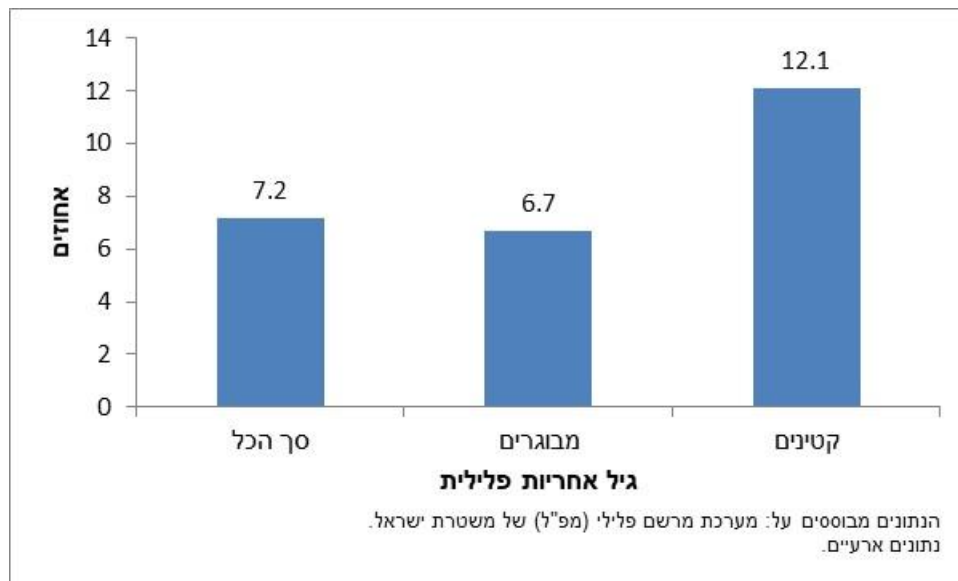
יוצאי אתיופיה העומדים לדין במשפטים פליליים²⁴

בשנת 2019, 1,151 תושבי ישראל יהודים ואחרים שהם יוצאי אתיופיה עמדו לדין במשפטים פליליים (מהם 691 ילידי אתיופיה ו-460 ילידי ישראל שאבותיהם נולדו באתיופיה).

בקרב כלל תושבי ישראל היהודים והאחרים שעמדו לדין, אחוז יוצאי אתיופיה היה 7.2%. אחוז יוצאי אתיופיה בקרב הקטינים היה גבוה באופן משמעותי מהאחוז בקרב המבוגרים (12.1% לעומת 6.7%, בהתאמה).

תרשים 14 - אחוז יוצאי אתיופיה בקרב תושבי ישראל יהודים ואחרים העומדים לדין במשפטים פליליים לפי

גיל אחריות פלילית – שנת פסק דין 2019

אחוז הגברים בקרב מבוגרים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין (92.0%) היה גבוה מעט מהאחוז בקרב כלל המבוגרים תושבי ישראל היהודים והאחרים (89.1%).

אחוז הבנים בקרב קטינים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין היה 97.0%, לעומת 93.8% בקרב כלל הקטינים תושבי ישראל היהודים והאחרים.

אחוז המורשעים בדין בקרב מבוגרים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין במשפטים פליליים (88.6%) היה גבוה מעט מאחוז המורשעים בקרב כלל המבוגרים תושבי ישראל היהודים והאחרים (86.9%). אחוז המורשעים בקרב קטינים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין (38.4%) היה גבוה מעט מהאחוז בקרב כלל הקטינים תושבי ישראל היהודים והאחרים (35.0%).

בקרב מבוגרים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין, 40.4% הואשמו בעבירות כלפי הסדר הציבורי, 23.5% הואשמו בעבירות כלפי גופו של אדם, 14.5% הואשמו בעבירות מוסר ו-14.2% הואשמו בעבירות רכוש. בקרב קטינים יוצאי אתיופיה שעמדו לדין, 42.1% הואשמו בעבירות רכוש, 26.2% הואשמו בעבירות כלפי גופו של אדם ו-18.3% הואשמו בעבירות כלפי הסדר הציבורי.

²⁴ הנתונים מבוססים על מערכת מרשם פלילי (מפ"ל) של משטרת ישראל, ומעודכנים למאי 2021. נתוני שנת פסק דין 2019.